

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın tarafından Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Ednan AKSLAN
İzmir Milletvekili

Yaşamın devamı için temel unsur olan su kaynakları, artan nüfus, şehirleşme, sanayi ve tarım faaliyetleri nedeniyle tehdit altında. İklim değişikliği ve küresel ısınma bu tehdidi artırırken Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) bu yıl yayımladığı rapora göre, dünya çapında 450 milyonu çocuk olmak üzere 1,42 milyardan fazla insan su kıtlığı riskinin yüksek veya aşırı yüksek olduğu yerlerde yaşıyor. Dünya üzerinde her 5 çocuktan 1'inin günlük ihtiyaçlarını karşılayacak suya erişemediği anlamına geliyor.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) ve Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) raporlarında küresel su ihtiyacının 2050'de bugüne göre yüzde 30 artacağı tahmini yer alıyor. Halen dünya nüfusunun yüzde 40'ını barındıran 80 ülkede su sıkıntısı çekildiğine vurgu yapılan raporlarda, su kıtlığı çeken yaklaşık 1,9 milyar nüfusun 2050'de 3 milyara çıkacağı ifade ediliyor.

Su kaynaklarının stratejik önemi her geçen gün artmakta. Türkiye, su zengini bir ülke olmadığı gibi su kaynakları konusunda kirlilik ve aşırı su kullanım gibi önemli tehditlerle karşı karşıya.

Tarımsal üretim ve gıda güvenliği içinde büyük önem taşıyan su kaynakları, ekonomik büyümeyi, yoksulluğu, sağlığı, refah düzeyini ve yaşanabilir bir çevreyi de doğrudan etkilemekte. Tarımsal üretim, tüm su çekimlerinin neredeyse yüzde 70'ini ve bazı gelişmekte olan ülkelerde yüzde 95'ini oluşturmakta. Türkiye'de bu oran yaklaşık yüzde 70'ler düzeyinde olduğu tahmin edilmekte.

Yeraltı suları su ihtiyacının karşılanmasında önemli paya sahip. Yeraltı sularının plansız ve aşırı kullanımı, su kirliliği hem su kaynaklarının geleceği açısından bir tehdit oluşturmakta hem de çevre sorunlarının ortaya çıkmasına yol açmakta.

Türkiye'de yeraltı suyu rezervlerinin hem kalite açısından korunması hem de kullanım dengesinin gözetilmesi için son yıllarda iki önemli yönetmelik çıkartıldı. Bunlardan ilki, 2012 tarihli "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması" hakkında yönetmelik. Bu yönetmelikle ülkedeki yeraltı sularının kalite envanteri çıkarılması, risk ve tehditlerin belirlenmesi ve bu doğrultuda kaynak kalitesinin sağlanmasına yönelik planlar hazırlanmasını amaçlıyor. İkinci yönetmelik ise 2013 tarihli "Yeraltı Suları Ölçüm Sistemleri" Yönetmeliği. Bu yönetmelikle yeraltı sularının çekildiği kuyulara ölçüm sistemleri kurulması zorunlu kılıyor.

OECD üyeleri arasında tarım için en fazla yeraltı suyu kullanan üçüncü ülke konumunda olan Türkiye'de su ihtiyacı her geçen yıl artıyor. Türkiye, yeraltı sularının %70'ini sulama amacıyla kullanıyor. Talep artışını karşılamak için kullanılan yöntem ise, daha fazla yeraltı suyunu işletmeye açmak oluyor.

Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) bu yılın başında yaptığı bir çalışma ile Türkiye'nin yeraltı su rezervlerini gösteren bir harita yayınladı. 11 Ocak 2021 itibarıyla Türkiye'deki yeraltı sularının durumu hesaplandı. Türkiye'deki kuraklık tehdidi sadece barajları değil, yer altı sularını da etkiliyor. NASA'nın paylaştığı bilgilere göre; Türkiye'nin büyük bir bölümünde yeraltı suları ortalama seviyenin altında.

İklim değişikliği, çölleşme, kuraklık, düzensiz yağışlar Türkiye'nin su rejimi ve su kaynaklarının kullanımı konusunda yeni planlamalara ihtiyaç olduğunu gösteriyor. NASA verileri ve diğer araştırmalar ise yaklaşan tehlikeye işaret ediyor.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) projeksiyonlarına göre, Türkiye'nin nüfusu 20 yıl sonra yaklaşık 17 milyon artışla 100 milyonu bulacak. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) raporlarında küresel su ihtiyacının 2050'de bugüne göre yüzde 30 artacak. Ülkemizdeki nüfus artışı, tarım ve sanayiye 'de yansarak su ihtiyacını daha da artıracak. Bu projeksiyonlarda dikkate alınarak ülkemizin ilerleyen yıllarda su ihtiyacının karşılanması için hangi somut önlemler alınmıştır? Bu önlemler neleri kapsamaktadır?
- 2- 2010, 2015 ve 2021 yılları itibarıyla Türkiye'nin yeraltı suyu rezervlerine ilişkin durum nedir? Bir azalma söz konusu ise bunu bölgelere göre dağılımı ve oranı nedir?
- 3- Ülkemizde ilgili yönetmelik gereği kaç kuyuda ölçüm sistemleri kurulmuştur? Ölçüm sistem kurulmayan kuyu sayısı nedir? Bu eksik ne zaman giderilecektir?
- 4- 2010, 2015 ve 2021 yılları itibarıyla Türkiye'nin yeraltı suyu kullanım miktarı ve sektörlere göre dağılımı nedir?
- 5- 2010, 2015 ve 2021 yılları itibarıyla Ege Bölgemiz ve İzmir'de yeraltı suyu rezervlerine ilişkin durum nedir? Bir azalma söz konusu ise bunun oranı nedir?
- 6- 2010, 2015 ve 2021 yılları itibarıyla Ege Bölgemiz ve İzmir'de yeraltı suyu kullanım miktarının sektörlere göre dağılımı nedir?
- 7- 2014 itibarıyla Türkiye'de yeraltı sularının durumunu saptamak için kaç gözlem istasyonu bulunmaktadır? Bölgelere göre dağılımı nedir? Bu gözlem istasyonlarından alınan verilere göre yeraltı sularımızdaki kirlilik oranı, 2010, 2015 ve 2021 yılları için ne olmuştur?
- 8- Yeraltı sularının aşırı kullanımı ortadadır, bunun sonuçlarının ne kadar yıkıcı olduğu bilinmektedir. Yeraltı sularının aşırı kullanımını uygun düzeye çekmek için hangi önlemler alınacaktır?
- 9- Ülkemizde son 10 yılda kaç obruk oluşmuştur? Yıl ve illere göre dağılımı nedir?